

Fundgrube: Gedood door neonazi's

[Achtergrond](#) - 4 november 2016 - Auteur: Redactie Duitslandweb

Vijf jaar geleden, op 4 november 2011, doen Uwe Mundlos en Uwe Böhnhardt hun laatste overvalspoging. Later die dag worden ze dood gevonden in een uitgebrande caravan in Eisenach in Thüringen. De twee blijken samen met Beate Zschäpe, die zich een paar dagen later zelf bij de politie meldt, een neonazi-terreurgroep te hebben gevormd.

Het trio, dat Nationalsozialistische Untergrund - afgekort NSU - wordt genoemd, wordt verantwoordelijk gehouden voor tien moorden, een spijkerbomaanslag en talrijke overvallen, verspreid door het hele land. Negen van hun slachtoffers waren willekeurige migranten, de tiende was een agente.

Fundgrube is het mooie Duitse woord voor 'rijke bron'. Ons Duitslandweb-archief is zo'n bron. Omdat het Duitsland Instituut Amsterdam 20 jaar bestaat in 2016, duiken we regelmatig een pareltje op uit dit archief. Vandaag is het 5 jaar geleden dat de terreurgroep NSU werd ontdekt.

Iedereen is verbijsterd dat de neonazi's tien jaar hun gang hadden kunnen gaan. Het onderzoek naar de moorden had zich steeds gericht op het Turkse milieu. De moordreeks werd ook de 'Dönermoorden' genoemd, het onderzoeksteam heette Sonderkommission Halbmond (Halve Maan).

In de maanden die volgen blijkt dat er grote fouten zijn gemaakt door de veiligheidsdiensten, die het neonazi-milieu moeten observeren. (Als je wilt weten welke, lees dan: [Factsheet Verfassungsschutz](#)) Kanselier Merkel biedt de nabestaanden van de slachtoffers in 2012 excuses aan en belooft volledige opheldering van de gebeurtenissen. Dat is tot op heden niet gelukt.

Justitieminister Maas heeft zich vrijdag verontschuldigd bij de slachtoffers. Hij zei dat het een ernstig falen van de staat was, dat de neonazi's meer dan tien jaar moordend door het land konden trekken en de overheid niet in staat is geweest dit te stoppen en de burgers beter te beschermen. De speciale ombudsvrouw voor de nabestaanden Barbara John, door de regering aangesteld om de belangen van de nabestaanden te behartigen, uitte vrijdag ook kritiek op de overheid: "De nabestaanden zeggen: de overheid, met al haar opsporingsdiensten, kon de

moorden niet voorkomen, en kan nu de beloofde duidelijkheid niet verschaffen."

Meerdere parlementaire commissies, zowel in de Bondsdag als in de deelstaatarlamenten, hebben in de voorbije jaren onderzocht hoe het zo mis kon gaan. Uit de rapportages blijkt keer op keer dat politie, justitie en opsporingsdiensten grove nalatigheid en onderschatting van de gevaren van extreem-rechts te verwijten valt. (Lees ['Duitsland worstelt met impact NSU-moorden'](#) voor meer informatie over de consequenties)

Het [proces](#) tegen Beate Zschäpe en haar medeverdachten is nog bezig. De verdachte zelf ontkent medeplichtig te zijn aan de moorden. Een uitspraak wordt pas in 2017 verwacht.

Duitslandweb heeft de ontwikkelingen rond de NSU vanaf het begin gevolgd. Kort nadat het trio werd ontdekt sprak redacteur Marja Verburg met directeur Wilhelm Heitmeyer van het Institut für interdisziplinäre Konflikt- und Gewaltforschung (IKG) over extreem-rechts geweld in Duitsland:

"Discriminatie van zwakke groepen in de samenleving, zoals buitenlanders, joden, daklozen en homo's, leidt tot legitimatie van rechts-extremisme en geweld", zegt Heitmeyer. Uit zijn onderzoek blijkt dat rechtsextremistische en rechtspopulistische ideeën vooral in Oost-Duitsland aanslaan. Daar is de politieke en sociale desintegratie sterker dan in West-Duitsland.

Tegelijkertijd is de aandacht van de overheid de afgelopen jaren vooral uitgegaan naar extreem-linkse groeperingen. "Men denkt dat die gevaarlijker zijn dan extreem-rechts", zegt Heitmeyer. "Dat wordt geïnstrumentaliseerd door rechts-conservatieven." Ook wordt gedaan alsof geweld tegen buitenlanders door extreem-rechts een soort randverschijnsel is van een verder intacte samenleving. "Dat is politiek naïef." [Lees het hele artikel](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/18748/fundgrube-gedood-door-neonazis>